

Toekomst bestuurlijke en ambtelijke samenwerkingen

voor beeldvormende raad

naam opsteller: S. Veneman

telefoonnummer: 377 267

e-mailadres: s.veneman@doetinchem.nl

Voorstel:

Doetinchem kiest in de gesprekken met regiogemeenten de volgende insteek:

- 1. De komende jaren actief blijven inzetten op beleidsmatige samenwerking, in de verwachting dat binnen 3 tot 6 jaar duidelijkheid ontstaat over of de huidige indeling de meest wenselijke is voor de Achterhoek.**
- 2. Inzetten op gezamenlijke besluitvorming op overheidstaken waarbij sprake is van beleidsmatige afhankelijkheid.**
- 3. Blijven inzetten op intergemeentelijke samenwerking met gemeenten in de regio voor de decentralisaties van het sociaal domein.**

De raad stelt aangaande ambtelijke samenwerking vast dat:

- 4. Doetinchem de komende 3 tot 6 jaar niet inzet op een volledige ambtelijke fusie met een andere gemeente of andere gemeenten;**
- 5. gezamenlijke uitvoering van overheidstaken met andere gemeenten plaatsvindt wanneer dit voordelen oplevert op het gebied van kwaliteitswinst, vermindering van kwetsbaarheid of kostenvoordelen. Dit kan in verschillende vormen plaatsvinden;**
- 6. wij blijven afwegen wat de voor- en nadelen zijn van uitbesteden versus zelf doen en wat de rol is van de gemeente in de desbetreffende taken;**

Daarbij:

- 7. bovenstaande koers verder uit te werken naar aanleiding van de fundamentele heroverweging;**
- 8. vaststellen dat met de beslispunten 1 t/m 7 het college uitvoering heeft gegeven aan het amendement van 28 februari 2013.**

Inleiding

Overall in het land zijn gemeenten op zoek naar manieren om de taken die ze voor hun inwoners doen zo slim en effectief mogelijk uit te voeren tegen zo laag mogelijke kosten. Daarbij zoeken veel gemeenten naar maximale lokale invloed op de inhoudelijke keuzes en de manier waarop deze worden uitgevoerd. Zo ook Doetinchem. We zoeken naar manieren om de kwaliteit te verhogen, de kwetsbaarheid te verkleinen en de kosten te verlagen. Samenwerking in welke vorm dan ook kan hier een van de antwoorden op zijn.

Historie

In de afgelopen jaren zijn hier enkele stappen in gezet. Het onderzoek naar een mogelijke fusie tussen Doetinchem en Oude IJsselstreek is hier een voorbeeld van. Ambtelijke en bestuurlijke samenwerking in de regio Achterhoek is dit ook. In de regio bestaan verschillende vormen van meer en minder verplichtende samenwerking, waaraan door gemeenten in verschillende settingen wordt deelgenomen. Soms naar grote tevredenheid, soms moeizaam en met beperkt draagvlak.

In de afgelopen maanden is een aantal onderzoeken uitgevoerd in het kader van samenwerking in de Achterhoek. Zo heeft het bureau Atlas voor gemeenten in opdracht van Oude IJsselstreek een onderzoek uitgevoerd naar de functionele relaties tussen de Achterhoekse gemeenten. De provincie heeft met de Gelderse stedenmonitor 2013 een beeld geschetst van de stand van zaken en van de ontwikkeling van de Gelderse steden en hun ommeland. Deze onderzoeken zijn input voor de voortdurende afweging.

In oktober 2012 hebt u het strategisch personeelsplan vastgesteld. Hiermee is niet alleen invulling gegeven aan een bezuinigingspakket van bijna € 5 miljoen op de organisatie, maar is ook een strategische koers vastgesteld. Deze koers gaat uit van Doetinchem als centrumgemeente, waarbij bestuurlijk en ambtelijk extra wordt ingezet. In de bijlage vindt u een lijst van de verschillende actuele samenwerkingen die Doetinchem op dit moment heeft.

Ontwikkelingen

De ontwikkelingen die eind vorig jaar aanleiding waren voor een fusieonderzoek gelden nog onverkort en worden steeds actueler. De demografische krimp in de Achterhoek zal doorzetten. Op economisch gebied is de verwevenheid van bedrijvigheid en innovatie in de Achterhoek groot, wat noodzaakt tot samenwerking en afstemming. Gemeenten krijgen door de drie decentralisaties een veel groter takenpakket. Het grotere takenpakket moet worden uitgevoerd met minder overheidsmiddelen dan hiervoor tot nu toe beschikbaar waren. Deze ontwikkelingen maken dat het voorzieningenniveau in Doetinchem en de Achterhoek onder druk komt te staan. Om het niveau daarvan zo hoog mogelijk te houden, is het niet alleen nodig zo efficiënt mogelijk te werken, maar ook om het voorzieningenniveau voor de Achterhoek als geheel te blijven beoordelen. Dat betekent spreiden en verdelen, gericht op kwaliteit van leven en ontwikkelingsmogelijkheden voor de regio als geheel.

Wat betekent dit voor de toekomst?

Ook in Doetinchem is op meerdere terreinen sprake van kwetsbaarheid en bestaat de noodzaak de kosten nog verder te drukken. Hier zien we vooral beheersmatige redenen voor samenwerking. We kiezen voor dit type *ambtelijke samenwerkingen* wanneer dit vermindering van kwetsbaarheid of kostenvoordelen oplevert.

Beleidsmatige samenwerking kan betere resultaten opleveren voor de inwoners van Doetinchem en de Achterhoek als geheel. We zien hier een onderscheid tussen beleidsmatige afhankelijkheid en wenselijke beleidsafstemming. Bij *beleidsmatige afhankelijkheid* gaat het om economie, infrastructuur, woningbouw en bedrijventerreinen. Wat de ene gemeente doet op dit vlak heeft gevolgen voor de burens. Concurrentie tussen gemeenten draagt niet bij aan het realiseren van een gezonde regionale economie en een adequate infrastructuur. Wanneer deze opvatting breed wordt gedeeld in de regio, kan op deze terreinen een meer verplichtende vorm van regionale samenwerking worden georganiseerd. Gemeenten zullen dan bereid moeten zijn een deel van hun autonomie op te geven ten gunste van de Achterhoek als geheel. De regionale afspraken over het aframen van bouwgrond laten zien dat er goede voorbeelden zijn. Dat kan en moet worden uitgebouwd.

Wenselijke beleidsafstemming zien we bij bijvoorbeeld jeugdzorg en onderwijs. Hier is het meeste lokaal te regelen, maar geldt een gezamenlijk belang voor het in stand houden van een kwalitatief en adequaat aanbod. Afstemmen en verdelen door gemeenten en instellingen helpt om het voorzieningenniveau breed op peil te houden. Deze afstemming kan plaatsvinden door betrokken gemeenten en instellingen. Dit zal bij voorkeur Achterhoek breed worden gerealiseerd, maar hier kan wat ons betreft differentiatie plaatsvinden.

Wij willen inzetten op samenwerking met partijen die dit ook willen en vinden het daarmee niet noodzakelijk dat alle acht gemeenten in alle samenwerkingen deelnemen. Wij zullen de komende 3 tot 6 jaar niet actief inzetten op herindeling of ambtelijke fusie. Een ambtelijke fusie op een eerder moment zou immers complicerend kunnen zijn voor een eventueel gewenste volledige fusie op een later moment.

Hierbij zien we de uitwerking en het aangaan van ambtelijke samenwerkingen nadrukkelijk als een verantwoordelijkheid van ons als college.

Bestaande besluitvorming

Tijdens de bespreking van de onderzoeksresultaten in het traject tussen Doetinchem en Oude IJsselstreek hebt u het amendement aangenomen. Met dit amendement geeft u ons de opdracht:

- a. met alle gemeenten binnen de regio Achterhoek een onderzoek uit te voeren naar de meest logische samenwerkingsverbanden tussen gemeenten binnen de Achterhoek of, indien niet alle Achterhoekse gemeenten mee willen doen aan dit onderzoek, alleen of samen met enkele Achterhoekse gemeenten dit onderzoek uit te voeren voor het gehele grondgebied van de Achterhoek;
- b. daarbij gebruik te maken van de methodiek van de herindelingscan (zonder de doorrekening ten behoeve van een fusie). Het verdient overweging de provincie te vragen deze uit te voeren;
- c. dit onderzoek zodanig in de tijd uit te voeren zodat de betrokken raden in juni 2013 een besluit kunnen nemen over de/het gewenste samenwerkingsverband(-en) per 1 januari 2014 binnen de Achterhoek;
- d. de wijze van vormgeving van de samenwerking op de diverse beleidsvelden voor 1 januari 2014 uit te werken. Hierbij gaat het om zowel de beleidsinhoudelijke als financiële meerwaarde;
- e. intussen de samenwerking met de regiogemeenten waar mogelijk verder te intensiveren. De mogelijkheden die zich reeds aandienen naar aanleiding van dit fusieonderzoek worden met voorrang opgepakt;
- f. in hetzelfde tijdpad aan te geven hoe het college denkt de wijze van afschalen vorm te geven en hoe burgerparticipatie daarin een plaats krijgt.

De mogelijkheid van de bestuurlijke fusie tussen gemeente Doetinchem en gemeente Oude IJsselstreek nadrukkelijk mee te nemen in het hierboven geschetste perspectief.

In de raadsmededeling van april 2013 zijn wij al ingegaan op de voortgang van de verschillende punten. De beslispunten in dit raadsvoorstel vervangen bovenstaande punten doordat:

- Ad. a, b, c) Een onderzoek naar logische samenwerkingsverbanden alleen kan worden uitgevoerd wanneer gemeenten zich hier samen aan committeren. Wel ligt er het onderzoek van Atlas voor gemeenten, waarin gekeken is naar functionele relaties (zoals woon-werkverkeer, gebruik van winkels en scholen etc.) en de provinciale Stedenmonitor 2013. Een herindelingscan is een formeel instrument van de provincie dat alleen kan worden ingezet bij een voornemen tot herindeling.
- Ad. d, e, f) Hiervoor verschillende sporen lopen, zoals de samenwerking op het gebied van de decentralisaties op het sociaal domein, het onderzoek dat uitgevoerd gaat worden met de gemeente Winterswijk en kleinere samenwerkingen zoals beschreven in de bijlage.

Burgemeester en wethouders van Doetinchem,
De secretaris, De burgemeester,

ING. N. VAN WAART

A.G.M. VAN DE VONDERVOORT